

Sygn. akt.

SĄD REJONOWY w LESZNIE
II WYDZIAŁ KARNY
64-100 Leszno ul. Kasprowicza 1
tel. 065/5293420 fax 065/5206993

ODPIS-

POSTANOWIENIE

Dnia 04 październik 2012r.

Sąd Rejonowy w Lesznie w II Wydziale Karnym w składzie:
Przewodniczący : SSR Tomasz Momot

Ławnicy : - - -

Protokolant : st. prot. sąd. Justyna Sieracka

Przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Lesznie : Ady Małeckiej

oraz przy udziale skarżącego T S oraz jego pełnomocnika adw. Roberta Ratajczak

Po rozpoznaniu w dniu : 04.10.2012r.

W sprawie : zażalenia skarżącego T S na postanowienie o odmowie wszczęcia
śledztwa m.in. o czyn z art. 231 § 1 kk.

Z urzędu : w przedmiocie przedstawienia Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego oraz
zawieszenia postępowania.

Z wskazaniem uczestników postępowania w przedmiocie przedstawienia Trybunałowi
Konstytucyjnemu pytania prawnego :

1. Marszałek Sejmu RP, ul. Wiejska 4/6/8 , 00 – 902 Warszawa
2. Minister Sprawiedliwości , Al. Ujazdowskie 11, 00 – 950 Warszawa
3. Prokurator Generalny, ul. Barska 28/30, 02 – 315 Warszawa
4. Sąd Rejonowy w Lesznie , ul. Kasprowicza 1 , 64 – 100 Leszno

Kwestionowany akt normatywny i organ , który wydał kwestionowany akt normatywny :

Art. 231 § 1 ustawy z dnia 06.06.1997r. Kodeks karny (Dz. U. 1997r. Nr 88, poz. 553 z zm.)
uchwalony przez Sejm RP

Postanowił

1. Na podstawie art. 193 Konstytucji RP i art. 3 ustawy z dnia 01.08.1997r. o Trybunale
Konstytucyjnym (Dz. U. 1997r., nr 102, poz. 643 z zm.) przedstawić Trybunałowi
Konstytucyjnemu pytanie prawne :
- czy art. 231 § 1 ustawy z dnia 06.06.1997r. kodeks karny (Dz. U.1997r. , nr 88, poz. 553 z

zm.) jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP,

- czy art. 231 § 1 ustawy z dnia 06.06.1997r. kodeks karny (Dz. U.1997r. , nr 88, poz. 553 z zm.) w zakresie brzmienia : „działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego” jest zgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP

2. Na podstawie § 106 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23.02.2007r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. 2007r., nr 38, poz. 249) zawiesić postępowanie w sprawie.
3. Na podstawie art. 27 ust. 2 a ustawy z dnia 01.08.1997r. O Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz 643 ze zm.) Sąd Rejonowy w Lesznie zgłasza swój udział w postępowaniu wszczętym na skutek pytania prawnego z dnia 04.10.2012r. w sprawie i wyznacza sędziego Tomasza Momota jako przedstawiciela Sądu Rejonowego w Lesznie do udziału w postępowaniu wszczętym na skutek powyższego pytania prawnego

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 193 Konstytucji RP i art. 3 ustawy z dnia 01.08.1997r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. 1997r., nr 102, poz. 643 z zm.) każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem.

Co więcej zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24.06.2004r. Sygn. III CK 536/02 pub. w systemie informacji prawnej Lex nr 172784 i wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 16.04.2004r. Sygn. I CK 291/03 pub. OSNC 2005/4/71 sąd nie może odmówić zastosowania obowiązującego przepisu ustawy uznając go za niezgodny z Konstytucją. W takim przypadku, jeżeli sąd ma przekonanie co do niezgodności przepisu ustawy z Konstytucją lub ma wątpliwości w tym względzie to na podstawie powołanych powyżej przepisów ma obowiązek zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z odpowiednim pytaniem prawnym.

Sąd zważył co następuje :

Zdaniem sądu okoliczności sprawy Sądu Rejonowego w Lesznie ujawniły zasadność zwrócenia się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym szczegółowo opisanym w pkt. 1 postanowienia.

Do tutejszego sądu wpłynęło zażalenie skarżącego T S na postanowienie Prokuratury Rejonowej w G z dnia .04.2012r. sygn. o odmowie wszczęcia śledztwa m.in. o czyn z art. 231 § 1 kk. Czyn z art. 231 § 1 kk miał polegać na przekroczeniu w okresie od marca 2011r. do lutego 2012r. w L uprawnień i niedopełnienie obowiązków przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w L polegających na niesłusznym oskarżeniu skarżącego T S i popieraniu oskarżenia pomimo oczywistych przesłanek co do niewinności skarżącego T S , które to czynności prokuratora zgodnie zawiadomieniem skarżącego T S z dnia .03.2012r. miały spowodować naruszenie „interesu prywatnego i publicznego”.

Zgodnie bowiem z art. 231 § 1 kk odpowiedzialności karnej podlega funkcjonariusz publiczny , który przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego.

Wskazać należy, że użyte w tym przepisie znamiona w postaci „działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego” nie są w żaden ustawowy sposób zdefiniowane i w istocie ich dookreślenie pozostawione zostało organom władzy publicznej stosującej prawo w tym zakresie (sąd, prokurator, policja).

W ocenie sądu pytającego brak ustawowej definicji użytego w przepisie art. 231 § 1 kk zwrotu : „działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego” ewentualnie odesłania do innego aktu prawnego definiującego owe znamiona, rodzi niebezpieczeństwo wystąpienia arbitralnych decyzji w tym zakresie przez organy władzy publicznej stosujących prawo. Co z kolei wiąże się z naruszeniem zasady, że **wszyscy są wobec prawa równi, wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.**

W świetle takiego unormowania art. 231 § 1 kk sąd powziął wątpliwość co do zgodności przepisu art. 231 § 1 kk z Konstytucją RP.

Jednocześnie okazało się , że odpowiedź na powyższe wątpliwości ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy albowiem dotyczy wprost kwestii merytorycznej związanej z rozpoznaniem zażalenia skarżącego T S , gdzie decyzja sądu będzie wymagała analizy i interpretacji właśnie przepisu art. 231 § 1 kk i oceny zachowania prokuratora pod kątem „działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego”.

Mianowicie zgodnie z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP **wszyscy są wobec prawa równi, wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.**

Zdaniem sądu przepis art. 231 § 1 kk nie spełnia tych standardów i nie daje obywatelowi gwarancji równości wobec prawa i równego traktowania przez władzę publiczną. Przepis ten bowiem z samego założenia i swej istoty odsyła to tzw. okoliczności ocennych , które będzie arbitralnie i dowolnie dokonywał każdorazowy organ władzy publicznej stosujący prawo w tym zakresie.

Powyższe kreuje sytuację , że dany organ władzy publicznej stosujący prawo w tym zakresie będzie mógł odwoływać się do własnych, subiektywnych (arbitralnych) ocen i interpretacji w/w pojęcia i to w istocie organ władzy publicznej , a nie przepis ustawy będzie decydował kiedy i w jakim zakresie mamy do czynienia z „działaniem na szkodę interesu publicznego lub prywatnego”. Przy czym gdy chodzi o owe organy władzy publicznej i dokonywane przez te organy oceny to aktualnie owe oceny mogą i często w praktyce są odmienne w ocenach dokonywanych przez poszczególne organy władzy publicznej..

Już nawet nie tylko gdy porównać organy władzy publicznej działające w różnych okręgach właściwości miejscowej , ale także w ramach ocen dokonywanych czy to przez sądy, prokuratorów podejmujących czynności w ramach jednej i tej samej jednostki organizacyjnej.

W ocenie sądu taka sytuacja prowadzi do tego, że czyny poszczególnych obywateli mogą być w różny sposób kwalifikowane i oceniane, a co za tym idzie rodzi to sytuację ,że w jednym przypadku określone zachowanie może zostać ocenione jako „działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego” w innym przypadku organy władzy publicznej znamion takiego zachowanie nie dopatrzą się. Nie ma bowiem ustawowej definicji pojęcia karnego w postaci : „działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego”. Nie ma ustawowego określenia co stanowi i co jest owym „interesem publicznym” lub owym „interesem prywatnym”. Pojęcia te są tak ocenne i ogólnikowe , że w ocenie sądu rodzi to niebezpieczeństwo dowolności ocen, co jest niedopuszczalne w ramach tak specyficznej i charakterystycznej dziedziny życia jakim jest prawo karne. Gdzie znajomość sankcji , nakazów i zakazów stanowi fundament dla właściwego postępowania przez obywatela tak by nie naraził się na zarzut popełnienia czynu zabronionego. Każdy obywatel w tym zakresie winien wiedzę na temat nakazów i zakazów czerpać z brzmienia i treści ustawy, a nie liczyć i oczekiwać na arbitralne, subiektywne i ocenne decyzje organów władzy

publicznej stosujących prawo w tym zakresie. Tyle ile bowiem będzie występować w sprawie organów władzy publicznej tyle jest możliwych interpretacji i ocen owego pojęcia co praktycznie od samego początku rodzi niebezpieczeństwo różnych, wielorakich ocen, a co za tym idzie naruszenia zasady, że **wszyscy są wobec prawa równi i, że wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne**

W tej sytuacji w ocenie sądu pytającego istnieje niebezpieczeństwo, że w zależności od rodzaju i miejsca działania danego organu władzy publicznej będą w rodzajowo tych samych sprawach zapadały diametralnie odmienne decyzje, co z kolei powoduje naruszenie powołanej powyżej zasady z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP

Tym bardziej na gruncie prawa karnego, gdzie tego rodzaju dowolności i rozbieżności winny być jak najbardziej dalece wyeliminowane. Tak by obywatel bez względu na miejsce swego działania, zamieszkania i bez względu na kognicję i właściwość miejscową danych organów władzy publicznej mógł wiedzieć i znać z brzmienia ustawy jakie działania i zachowania stanowią „działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego” i w tym zakresie obywatel winien wiedzę czerpać z konkretnych, jednoznacznych i czytelnych zapisów ustawy, a nie liczyć i odwoływać się do ocen i interpretacji poczynionych w tym zakresie przez organy władzy publicznej, działające w tym zakresie w sposób arbitralny, w ramach swoich ocen, interpretacji i spostrzeżeń.

Tym bardziej gdy zwrócić uwagę na jedno z orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (wyrok TK z dnia 26.11.2003r. sygn. SK 22/02 pub. OTK ZU nr 9/A?2003, poz. 97, pkt. 4) gdzie wskazano, że ustawodawca ma dokonać takiego określenia czynu zabronionego, że wskazanie czynu zabronionego (jego znamion), zarówno dla adresata normy prawnokarnej, jak i organów stosujących prawo i dokonujących «odkodowania» treści regulacji w drodze wykładni normy prawa karnego nie budziło wątpliwości, czy określone zachowanie in concreto wypełnia te znamiona. Skoro bowiem ustawa wprowadza sankcję w przypadku zachowań zabronionych, nie może pozostawiać jednostki w nieświadomości czy nawet niepewności co do tego, czy pewne zachowanie stanowi czyn zabroniony pod groźbą takiej sankcji. Stanowisko takie jest akceptowane w piśmiennictwie prawa karnego. W istocie zatem norma prawnokarne może mieć charakter odsyłający, wykluczyć natomiast należy niedoprecyzowanie jakiegokolwiek elementu tej normy, które pozwalałoby na dowolność w jej stosowaniu przez właściwe organy władzy publicznej czy na «zawłaszczanie» przez te organy pewnych sfer życia i penalizowanie zachowań, które nie zostały expressis verbis określone jako zabronione w przepisie prawa karnego. Stwarzać to może bowiem nie tylko wskazany już stan niepewności po stronie jednostki co do zakresu zachowań dozwolonych i niedozwolonych, lecz również w sposób sprzeczny z konstytucyjną zasadą państwa prawa prowadzić może do dowolności orzekania.

To z kolei nie sprzyja realizacji zasady, że **wszyscy są wobec prawa równi, wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.** .

Tym bardziej, że gdy chodzi o przepis art. 231 § 1 kk w analizowanym zakresie tj. „działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego” gdzie już od kilkunastu lat w doktrynie podnoszone były wątpliwości i zastrzeżenia co do redakcji i brzmienia tego przepisu.

Mianowicie jak czytamy choćby w komentarzu do kodeksu karnego pod redakcją Andrzeja Zolla, Zakamycze 1999r, tom. II, str. 777-778) **trudno wskazać w ustawie karnej inny przykład tak bardzo cennych znamion charakteryzujących czyn zabroniony. Występujący w omawianym przepisie brak opisu czynu graniczy z naruszeniem zasady „Nullum crimen sine lege” .**

W tym miejscu sąd zwraca uwagę, że znane jest sądowi orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 09.06.2010r wydane w sprawie sygn. SK 52/08 pub. OTK-A 2010/5/50 dotyczące zgodności art. 231 § 1 kk z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP. Podkreślenia jednak wymaga to,

że owo orzeczenie jak się wydaje nie dotyczyło omawianego zakresu brzmienia przepisu art. 231 § 1 kk tj. „działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego”, a dotyczyło przepisu art. 231 § 1 kk w zakresie dotyczącym znamion w zakresie : „uprawnień i obowiązków funkcjonariusza publicznego”, co w ocenie sądu uprawnia do tego by wystąpić z zapytaniem o zgodność art. 231 § 1 kk z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP gdy chodzi właśnie o omawiane znamię tj. „działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego” albowiem w zakresie tego pojęcia nie sposób odwołać się do innych aktów prawnych i ich zakresu, jak to jest możliwe choćby w przypadku zakresu „obowiązków i uprawnień funkcjonariusza publicznego”, o którym mowa w przepisie art. 231 § 1 kk i który pod tym względem zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego jest zgodny z Konstytucją tj. art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

W ocenie sądu więc należy również i tu rozważyć czy tak sformułowane brzmienie i redakcje przepisu art. 231 § 1 kk co do znamion w postaci „działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego” nie narusza zasady konstytucyjnej, a mianowicie wskazanej w art. 42 ust. 1 Konstytucji RP. Tym bardziej gdy zważyć, że Trybunał Konstytucyjny w swoim wyroku z dnia 09.06.2010r. sygn. SK 52/08 pub. OTK-A 2010/5/50 również w uzasadnieniu odwoływał się i powoływał poglądy doktryny wskazujące na wątpliwości w zakresie redakcji i brzmienia przepisu art. 231 § 1 kk gdy chodzi o znamię „działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego”, zwracając jednak uwagę, że tego zakresu art. 231 § 1 kk nie dotyczyła rozpoznawana wówczas skarga konstytucyjna.

Zdaniem sądu dlatego też zasadnym było wystąpienie z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego jak w pkt. 1 postanowienia.

Fakt wystąpienia przez sąd z zapytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego w myśl przepisów wskazanych w pkt. 2 postanowienia nakładał obowiązek zawieszenia postępowania w sprawie.

Jednocześnie sąd dostrzegając wagę wskazanego powyżej problemu i znaczenia rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie jak i dla praktyki sądowej na podstawie art. 27 pkt. 2 a ustawy o Trybunale Konstytucyjnym wskazuje, że przed Trybunałem Konstytucyjnym będzie uczestniczył przewodniczący składu orzekającego w sprawie sędzia Tomasz Momot.

NA ORYGINALE
WŁASNE PODPISY
/-/ SSR Tomasz Momot

ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM
świadczący z upoważnienia
KIEROWNIKA SEKRETARIATU
dnia 2012 - 10 - 10
PROTOKOLANT SĄDOWY
mgr Justyna Sieracka